

13. Спиця, Н. В. (2008). Стійкість соціальної системи в контексті самоорганізаційних процесів суспільства. *Культурологічний вісн. науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпряниці*. (20), 222-228.

14. Сусак, В. (2007). Самоорганизация versus государственный патернализм: сравнительный анализ установок жителей Львова и Донецка (1994–2004). *Социология: теория, методы, маркетинг*, (1), 63-73.

15. Stănică, V. (2014). *Community development: case studies*. Accent.

Н. Д. Сойма

*викладач кафедри соціології і соціальної роботи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет
sojma.nataliya48@gmail.com*

*Науковий керівник –
доктор педагогічних наук, професор
І.В.Козубовська*

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ В США

Девіантна поведінка дітей і підлітків сьогодні є актуальною проблемою не тільки в Україні, але й у всьому світі. Різні її аспекти досліджуються вітчизняними і зарубіжними вченими (А. Болл, Д. Вест, Н. Максимова, Б. Мейсон, В. Оржеховська, І. Парфанович, Е. Рейнольд, М. Фіцула та ін.). Цікавий досвід роботи з такими дітьми сформувався в США.

Ретроспективний аналіз становлення системи виховання дітей з девіантною поведінкою в США дає можливість визначити такі етапи: кінець XVIII – перша половина XIX століття (діяльність релігійних і благодійних організацій в сфері опіки дітей, заснування першого спеціалізованого закладу для неповнолітніх правопорушників в 1824 році в Нью-Йорку); друга половина XIX століття (зародження соціальної педагогіки і соціальної роботи, завданням яких була виховна робота з дітьми, схильними до девіантної поведінки, їх ресоціалізація); кінець XIX – перша половина XX століття (утворення ювенальної юстиції як окремої галузі права, поява закладів нового типу для дітей-сиріт і дітей, схильних до девіантної поведінки, які функціонували на основі реформаторської педагогіки); друга половина XX століття (активна діяльність педагогів-новаторів у спеціалізованих закладах для проблемних дітей, дитячих будинках, інтернатах, інституалізація національної системи психолого-педагогічного супроводу дітей з девіантною поведінкою); кінець XX – початок XXI століття – (інтенсивний розвиток законодавчої бази США стосовно захисту дитинства на основі міжнародних актів, створення відповідної мережі соціальних служб, професійна підготовка фахівців для роботи з проблемними дітьми, розробка державних програм підтримки дітей і сімей у важких життєвих умовах).

Слід відзначити гуманістичну спрямованість виховної роботи з дітьми, які мають відхилення у поведінці, в США.

Гуманізм як система поглядів, яка історично сформувалася у світовій культурі, розглядає людину як особистість, що має право на свободу, щастя, розвиток і прояв своїх здібностей (Я.А. Коменський, М. Монтесорі та ін.). Ідеалом різних напрямків гуманізму є гуманність і людяність, розвиток моральності, розуму, що зумовлює відповідну поведінку і ставлення до світу.

Поняття «гуманізм» широко використовується в наш час і передбачає систему світогляду, визнання цінності людини як особистості, її права на розвиток і прояв своїх здібностей. Сутність людини розглядається не тільки з біологічних і соціальних позицій, але містить і духовну складову.

Гуманізм розглядає людину як вищу мету суспільного розвитку, в процесі якого забезпечується реалізація його потенціалу в соціально-економічному і духовному житті. В різних сферах суспільного життя проявляються загальнолюдські першоджерела, які виступають як певна система цінностей, значима для всього людства, що утворює важливість людського буття загалом і особистості зокрема. Принцип гуманізму у вихованні передбачає повагу до особистості дитини у поєднанні з вимогливістю до неї, здійснює регулятивну функцію у відносинах педагогів і вихованців, вибудовуючи їх на взаємній повазі, довірливості, доброзичливості, співробітництві.

Гуманістичні доміанти у вихованні дітей з девіантною поведінкою представлені гуманістичними ціннісними орієнтирами, які утворюють теоретичну та ідеологічну основу процесу виховання дітей з девіантною поведінкою і визначають найбільш суттєві риси, принципи, конкретні форми і методи профілактики і корекції девіантної поведінки.

Сутнісна характеристика гуманістичних доміант у вихованні дітей з девіантною поведінкою відображає основні риси гуманізму, які проявляються у вихованні дітей і визначають загальну гуманістичну спрямованість процесу виховання на реалізацію потреби особистості в безпеці, любові, повазі і визнанні права на свободу, розвиток і прояв здібностей на основі надання підтримки, своєчасної різносторонньої допомоги і раннього виявлення відхилень у формуванні особистості та її поведінці.

Аналіз системи виховання дітей з девіантною поведінкою в США дає можливість виявити та обґрунтувати гуманістичні доміанти, які утворюють її основу [1; 2]: прийняття кожної дитини такою, якою вона є, виявлення позитивних властивостей особистості та організація колекційної виховної роботи з опорою на них; індивідуальний підхід, який базується на глибокому знанні психологічних властивостей особистості і життєвих обставин вихованця, який передбачає роботу з вихованцем і його родиною з метою забезпечення присутності родини в його житті; довіра і відкритість у здійсненні педагогічної взаємодії вихователя і вихованця; надання переваги виховним заходам над караючими в ресоціалізації особистості з девіантною поведінкою; забезпечення права дітям самостійно організовувати своє життя, використовуючи виховний потенціал колективу.

Згадані гуманістичні домінанти реалізуються в сучасних умовах широкою мережею державних, муніципальних структур, органів ювенальної юстиції, громадських організацій, освітніх закладів. Оперативна взаємодія між різними суб'єктами виховного впливу забезпечує досить високу ефективність заходів ресоціалізації дітей і підлітків з девіантною поведінкою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Eadie, T. Crime, Justice and Punishment / T. Eadie. – 3 rd edn. – Oxford: Oxford University Press, 2003. – 113 p.
2. Hesse, Sven. Child Welfare and Child Protection on the Eve of the 21st Century. Stockholm Studies in Social Work 12. / S. Hesse. – Stockholm: Stockholm University, 1998. – 251 p.

Г. А. Соколовська

*студентка 4 курсу спеціальності «Соціальна робота»
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
galina1997@ukr.net*

*Науковий керівник –
кандидат педагогічних наук, доцент
О. Л. Главацька*

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

У сучасному світі розвиток медіа-системи йде дуже стрімко. Її вплив на молодь посилюється, оскільки вони є активними користувачами соціальних мереж. Проте не завжди спроможні фільтрувати той обсяг інформації, який отримують. Це може призвести до появи у них «патологічних» цінностей загалом і формування гендерних стереотипів зокрема.

Гендерні стереотипи є найважливішим механізмом відтворення і підтримки однієї з найбільш консервативних форм соціальної нерівності – гендерної, яка стверджує нерівний доступ чоловіків і жінок до соціально значущих ресурсів. Визначаючи норми поведінки статей і сприйняття соціальних суб'єктів, вони не тільки продукують гендерну нерівність, а й підтримують її, виправдовують і закріплюють.

Проблемі гендерних стереотипів присвячуються велика кількість робіт вітчизняних та зарубіжних авторів: К. Дайон, О. Помазан, Н. Сидоренко, М. Скорик, Л. Таран, С. Шермана, О. Вороніної та ін.

Питаннями як впливає ЗМІ на формування ціннісних орієнтацій молоді займались науковці М. Ушакова, І. Щербакова, А. Соколова та ін. Значення та місце ЗМІ у житті країни розглядав у своїй роботі А. Москаленко. Проблеми активного впливу ЗМІ на поведінку громадян вивчали О. Пугачов та А. Соловійов.